

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V MŠ POD KROCÍNKOU

„CESTA ZA DUHOU “

MOTO MŠ:

„CHCI SE BAVIT, CHCI SI HRÁT, ZÁROVEŇ VŠAK POZNÁVAT “

Obsah

1	Identifikační údaje	4
1.1	Název ŠVP „CESTA ZA DUHOU “	4
1.2	Údaje o škole	4
1.3	Mateřská škola Pod Krocínkou.....	4
1.4	Zřizovatel.....	4
1.5	Platnost dokumentu	4
2	Charakteristika	5
3	Podmínky vzdělávání	5
3.1	Věcné podmínky	5
3.2	Životospráva	6
3.3	Psychosociální podmínky	6
3.4	Organizace chodu	7
3.5	Řízení mateřské školy.....	7
3.6	Personální zajištění	8
3.7	Spolupráce s dalšími institucemi	9
3.8	Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery	9
3.9	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí s odlišným mateřským jazykem	10
4	Organizace vzdělávání	11
4.1	Doplňkové programy	12
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	14
6	Distanční výuka dětí v povinném předškolním vzdělávání	16
6.1	Legislativní rámec	16
6.1.1	Dle novely školského zákona č. 349/2020, § 184a s účinností ode dne 25.8.2020 jsou školy povinné vzdělávat distančním způsobem	16
6.1.2	Distanční vzdělávání se neuskutečňuje v případě, že:	16
6.2	Distanční vzdělávání.....	16
6.2.1	Způsob komunikace při distančním vzdělávání	16
6.2.2	Organizace distančního vzdělávání	17
6.2.3	Omlouvání dětí	17
6.2.4	Hodnocení výsledků	17
6.3	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	17
7	Vzdělávací obsah	18

7.1	Charakteristika klíčových kompetencí	18
7.1.1	Kompetence učit se	18
7.1.2	Kompetence řešit problémy	18
7.1.3	Kompetence komunikovat.....	19
7.1.4	Kompetence sociální a personální.....	19
7.1.5	Kompetence činnostní a občanské	19
7.2	CESTA POZNÁNÍ.....	20
7.2.1	Dílčí vzdělávací cíle	20
7.2.2	Vzdělávací nabídka	20
7.2.3	Očekávané výstupy	21
7.3	CESTA BEZPEČÍ	22
7.3.1	Dílčí vzdělávací cíle	22
7.3.2	Vzdělávací nabídka	23
7.3.3	Očekávané výstupy	24
7.4	CESTA PŘÍRODOU	26
7.4.1	Dílčí vzdělávací cíle	26
7.4.2	Vzdělávací nabídka	27
7.4.3	Očekávané výstupy	28
7.5	SVÁTEČNÍ CESTA.....	29
7.5.1	Dílčí vzdělávací cíle	29
7.5.2	Vzdělávací nabídka	30
7.5.3	Očekávané výstupy	31
7.6	SPOLEČNÁ CESTA.....	33
7.6.1	Dílčí vzdělávací cíle	33
7.6.2	Vzdělávací nabídka	34
7.6.3	Očekávané výstupy	35
8	Systém evaluace.....	37
8.1	Zásady evaluace:.....	37
8.2	Oblasti evaluace:.....	37
8.3	Nástroje evaluace a hodnocení:	37
8.4	Zdroje informací	37
8.5	Prostředky (hodnotící materiály):.....	37
8.6	Vyhodnocování jednotlivých oblastí a odpovědnost za evaluační procesy	38
8.6.1	Hodnocení školního vzdělávacího programu	38

8.6.2	Podmínky ke vzdělávání	38
8.6.3	Průběh vzdělávání	38
8.6.4	Výsledky vzdělávání	38
8.6.5	Autoevaluační zpráva	38

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP „CESTA ZA DUHOU“

1.2 Údaje o škole

1.3 Mateřská škola Pod Krocínkou

Pod Krocínkou 466/44

190 Praha 9

IČO: 70920371

Tel: 725 914 419

www.mspodkrocinkou.cz

Email: mskrocinka@seznam.cz

Ředitelka školy: Markéta Pechová DiS., MBA

1.4 Zřizovatel

Úřad městské části Praha 9

Sokolovská 14/324

180 49 Praha 9

1.5 Platnost dokumentu

Projednáno na pedagogické radě 26.8.2024

Schváleno: M. Pechovou DiS., MBA ředitelkou MŠ

Zpracovala: M. Pechová DiS., MBA s kolektivem MŠ

Č. j.: MSKR-ŠVP 09/2021

Aktualizace 8/2024

2 Charakteristika

Mateřská škola se nachází ve vilové zástavbě městské části Prahy 9 – Vysočany v blízkosti Klíčovského lesoparku.

Budova školy, která je od roku 1982 průběžně renovována, se skládá ze dvou patrových pavilonů a hospodářské části kuchyně a zázemí. V roce 2022 proběhla velká rekonstrukce kuchyně a během prázdnin 2024 bylo provedeno zateplení jižní strany fasády a rekonstrukce střechy. Součástí MŠ je zahradní domek se sociálním vybavením pro pobyt dětí venku.

Celou budovu obklopuje krásná a rozsáhlá zahrada, která poskytuje dětem mnohostranné využití. Větší část pozemku je zastíněna vzrostlými stromy, dřevinami a porostlá travnatým povrchem.

Školní zahrada umožňuje celoroční pobyt dětí v přírodním prostředí a je každodenně využívána k pohybovým, vzdělávacím i environmentálním činnostem, které úzce souvisejí se vzdělávacím obsahem ŠVP. Konají se zde akce s rodiči a přáteli školy – sportovní hry, zahradní slavnosti, zábavná odpoledne i posezení u ohniště.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřská škola má dostatečně velké prostory a prostorové uspořádání, které vyhovuje organizačním formám vzdělávání. Obzvláště oblíbené jsou tematicky zaměřené hrací koutky, které umožňují navození větší intimity v herně a podporují samostatnou tvořivost a experimentování dětí. V budově jsou čtyři barevně rozlišené třídy a k nim příslušné šatny se sociálním zařízením. Mateřská škola má IT tabule pro vzdělávací činnost dětí a plně vybavenou keramickou dílnu. Ve třídách jsou i chovatelské koutky pro podporu rozvoje environmentální výchovy.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí a sociální zařízení odpovídají věku, počtu dětí a hygienickým požadavkům.

Hračky, pomůcky, náčiní a materiály pro tvořivé hry a činnosti dětí jsou zdravotně nezávadné, v dostatečném počtu, dětem dobře přístupné a průběžně doplňované a obnovované. Děti svými výtvarnými pracemi zdobí vnitřní i venkovní prostory MŠ.

Zahrada mateřské školy je prostorná. Využíváme ji celoročně k různým aktivitám (spontánní hry, sportovní aktivity, seznamování s přírodou) a environmentálním činnostem. Zahrada je vybavena herními prvky, rozmanitými druhy prolézaček, klouzaček, krytým pískovištěm, kladinami, oválem s dopravními značkami, dřevěným altánem, několika druhy lezeckých stěn, travnatým fotbalovým hřištěm, ohništěm a pítky). Na zahradě pořádáme akce s rodiči a přáteli školy – zahradní slavnosti, zábavná tematická odpoledne, posezení u ohniště, výukové programy environmentální výchovy.

Vnitřní i venkovní prostory MŠ splňují veškeré bezpečnostní i hygienické požadavky, které vycházejí z platných předpisů.

Vybavení jednotlivých tříd je postupně dle potřeb jednotlivých tříd i míry opotřebení vybavení obnovováno tak, aby vyhovovalo potřebám dětí (výškově odpovídající nábytek), bezpečnostním i hygienickým normám.

Rozvojový cíl: Postupně doplníme vybavení školní zahrady o herní prvky rozvíjející smyslové vnímání a zahradní nářadí pro rozvoj environmentální výchovy.

3.2 Životospráva

Součástí MŠ je plně vybavená moderní kuchyně. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Informace o složení jídelníčku je umístěno na vývěškách v jednotlivých třídách a na webových stránkách školy. Děti mají celodenně přístup k tekutinám, samy se obsluhují. Děti do jídla nenutíme, nicméně dbáme na to, aby děti předložené jídlo ochutnaly.

Naše MŠ se zapojila do projektu „NECHCI KAZY“, děti i pedagogové dbají na správnou techniku čištění zubů a důslednost hygieny úst. V rámci tohoto projektu si děti každý den čistí zuby po obědě. Je zajištěn denní rytmus a řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

Každý den zařazujeme zdravotní cvičení, tělovýchovné a relaxační chvilky do režimu dne, umožňujeme dětem dostatečný pobyt venku. V případě vhodného počasí převádíme vnitřní činnosti na školní zahradu.

K odpočinku dětí přistupujeme s ohledem na jejich individuální potřeby, do spánku je nenutíme, ale nabízíme, obzvláště starším dětem, klidové činnosti.

Rozvojový cíl: Budeme rozvíjet samostatnost předškolních dětí při přípravě svačin, omezovat přísun soli v pokrmech a konzumaci sladkostí. Využijeme vzdělávacích programů na podporu zdravého stravování, požádáme o spolupráci zákonné zástupce dětí. Zajistíme dostatečné větrání místností v průběhu dne.

3.3 Psychosociální podmínky

Naší snahou je zajištění bezpečného a podnětného prostředí, ve kterém se děti cítí dobře, jistě a spokojeně. Pedagogové berou ohledy na potřeby a individualitu každého dítěte, jednájí s dětmi vlídně, vstřícně a citlivě.

Klademe důraz na přiměřenou a nenásilnou adaptaci dětí. Zákonní zástupci dětí mají v době adaptace možnost vyzvedávat své děti v libovolném časovém intervalu s ohledem na přizpůsobivost a potřebu každého jednotlivého dítěte. Po domluvě s pedagogem mají možnost účastnit se vzdělávání i režimových činností během celého dne.

Dětem dopřáváme dostatek volnosti a prostoru pro uskutečnění volných her, přání a pokusů, které prokládáme řízenou či skupinovou činností tak, abychom dodrželi potřebný řád a učili děti pravidlům soužití.

Spojení budovy školy s velkou zahradou umožňuje dětem setkávat se svými vrstevníky či se sourozenci z ostatních tříd. Je to dětem blízké místo pro navazování vztahů a udržování dětských přátelství.

Vztah mezi pedagogy a dětmi je založen především na vzájemné důvěře, naslouchání, toleranci, ohleduplnosti, zdvořilosti, pomoci a podpoře. Děti zbytečně neorganizujeme, necháváme je samostatně se rozhodovat a vybírat si činnost, kterou chtějí vykonávat. Patříčně oceňujeme a

uznáváme veškeré výsledky dětské tvořivosti a herních činností – žádné z dětí tedy není znevýhodňováno, či naopak. Mezi dětmi panuje rovnocennost a přátelská atmosféra. Případné konflikty mezi dětmi řešíme nenásilnou formou a vedeme děti k tomu, aby menší spory zkoušely řešit samy. V každé třídě si děti společně s pedagogem tvoří pravidla chování i řešení konfliktů.

Rozvojový cíl: Budeme dbát na to, aby i zákonní zástupci byli seznámeni s pravidly chování dětí ve třídě a podporovali děti v samostatném řešení drobných každodenních konfliktů mezi dětmi i dospělými. Vybídíme zákonné zástupce k účasti při vzdělávacích i zájmových činnostech svých dětí v mateřské škole.

3.4 Organizace chodu

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

U řízených činností je brán ohled na střídání činností s ohledem na nepřetěžování pohybového aparátu dětí statickými činnostmi. Vždy jsou zařazeny zdravotně preventivní pohybové činnosti a psycho-relaxační hry.

Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je adaptační proces každého dítěte podmíněn individuálním přístupem pedagogů.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně činností, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu.

Veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, zapojovaly se do organizace činností, pracovaly svým tempem atp. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Velmi důležitou součástí vzdělávacího procesu jsou kooperativní činnosti, při nichž se děti učí důležitým sociálním i komunikačním kompetencím. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud děti potřebují, mají možnost odejít do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, mají soukromí i při osobní hygieně. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné, podnětné a kvalitní).

Rozvojový cíl: Vhodné řízení i spontánní činnosti dle aktuálního stavu počasí převádět ze tříd ven. Využití školní zahrady ke vzdělávacím činnostem dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Dokumentace školy vymezuje jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy. Velký důraz klademe na týmovou práci, vzájemnou spolupráci, respektování profesní odlišnosti a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství.

Ve škole funguje informační systém, který spočívá v tom, že zákonní zástupci a veřejnost mohou kdykoliv potřebné informace získat od ředitelky školy nebo od ostatních pedagogů při denním kontaktu nebo v předem dohodnutém termínu, dále na webových stránkách školy, aplikaci Twigsee či informačních tabulích, které jsou na několika místech školy a poskytují aktuální informace. Údaje

o dětech poskytují pouze zákonným zástupcům dětí pedagogové, ředitelka školy nebo její zástupkyně v souladu s ochranou osobních údajů.

Ředitelka vytváří prostor pro spoluúčast při řízení pro všechny zaměstnance. Názor a myšlenka každého zaměstnance je přijímána, všichni se podílí na dění v mateřské škole. Ředitelka motivuje zaměstnance ke kvalitně odvedené práci, pozitivně hodnotí úspěchy, asertivně přistupuje k případným negativním zjištěním a usiluje o jejich nápravu. Řízení školy zahrnuje tři oblasti a respektuje právní legislativu.

Oblast:

- ekonomická
- personální
- pedagogická

Řízení ekonomické oblasti spočívá v hospodaření se svěřeným majetkem, s přidělenou finanční dotací na provoz a údržbu, v uzavírání hospodářských smluv, ve vytváření koncepcí dalšího ekonomického rozvoje školy.

Řízení personální oblasti v sobě skrývá především umění asertivity, vedení personální agendy, vedení lidí, personální zajištění provozu školy a motivace zaměstnanců.

Oblast pedagogická zahrnuje celý výchovně vzdělávací proces, který se řídí platnými předpisy v oblasti předškolní výchovy a vzdělávání.

Všechny tyto oblasti podléhají zásadám řízení:

- plánování
- organizování
- vedení, motivování
- kontrola, hodnocení, evaluace,

bez kterých není možné kvalitně školu řídit.

Rozvojový cíl: Vytvářet kvalitní pracovní prostředí, dobré pracovní podmínky pro všechny zaměstnance. Budovat stabilní kooperující tým, participace na spoluřízení MŠ. Dbát na příjemné pracovní klima, které vede ke zvyšování kvality a efektivity práce.

Personální zajištění

Kolektiv školy je stabilizovaný a tvoří ho devítičlenný pedagogický sbor a pět provozních zaměstnanců – školnice, uklízečka, vedoucí školní jídelny a dvě kuchařky.

Pedagogičtí zaměstnanci mateřské školy se celoživotně průběžně vzdělávají tak, jak jim to ukládá zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.

Provozní zaměstnanci se účastní různých kurzů, školení BOZP a PO, ale i různých akcí našich dodavatelů, při kterých se seznamují s novými technologiemi a postupy.

3.6 Spolupráce s dalšími institucemi

MČ Praha 9, včetně orgánů státní správy a samosprávy

Pedagogicko-psychologická poradna

Speciálně pedagogické centrum

ZŠ Litvínovská 600, Praha 9

Policie ČR

Městská policie Prahy 8 a 9

Městská knihovna hl. m. Prahy a pobočka na Praze 9

Klub ekologické výchovy

Ekocentrum Koniklec Toulcův dvůr

MŠ Novoborská a ostatní mateřské školy

Plavecká škola Vodník

Divadlo „GONG“

3.7 Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Nabízíme spolupráci na základě rovnocenného partnerství. Vzájemná otevřenost, důvěra, respekt a vstřícnost mezi ředitelkou, pedagogy a zákonnými zástupci, podávání oboustranných informací, to vše napomáhá dítěti plnohodnotně prožívat den v MŠ. Podporujeme aktivity k prohloubení vzájemného působení rodiny a školy.

Zákonní zástupci a škola by měli být partneři, které spojuje jediný cíl, a tím jsou děti a jejich zdravý fyzický a duševní vývoj.

Komunikace probíhá těmito způsoby:

1. Individuální – probíhá během celého školního roku a jednotlivé úspěchy i problémy řešíme v čase, ve kterém nastaly.

2. Písemná – v šatnách jednotlivých tříd jsou aktuální informace o plánovaných aktivitách a vzdělávání dětí v souladu se školním vzdělávacím programem a třídními plány. Jsou zde vyvěšeny

nezbytné vyhlášky, směrnice, plány spolupráce, školní řád, nabídky, nové trendy ve vzdělávání předškolních dětí a informace o školní zralosti.

3. Informační – na začátku i konci školního roku a poté dle potřeby se uskutečňují schůzky se zákonnými zástupci dětí, na kterých jsou informováni o provozu, školním řádu, organizaci, hospodaření, cílech a záměrech školy i jednotlivých tříd. Informace jsou zveřejňovány na webových stránkách školy.

4. Setkávací – během celého školního roku zveme zákonné zástupce i ostatní přátele školy na akce pořádané mateřskou školou, vystoupení dětí, zájmové činnosti, odpolední akce na školní zahradě, odborné přednášky, výlety a ukázky práce s dětmi.

5. Vystavovací – práce dětí vystavujeme v celé budově školy, na webových stránkách a výtvarných soutěžích.

V kontaktu s partnery vystupujeme profesionálně, otevřeně, taktně a ohleduplně. Nezkresleně informujeme zákonné zástupce o veškerém dění školy, které se jich a jejich dětí týká.

Respektujeme rodinu a její zvyky, včetně ochrany osobních údajů.

Poskytujeme rodičům pomoc, podporu, poradenství, pokud o ně stojí.

Sdílujeme informace o dětech vždy s převahou pozitivních prvků, problémy řešíme v časech tomu určených, a to v soukromí a vždy taktně.

Obecné i aktuální informace jsou na informačních tabulích, webu školy a v aplikaci Twigsee.

Ředitelka umožňuje zákonným zástupcům osobní konzultační návštěvy individuálně na základě jejich časových možností, telefonicky i písemně.

Zákonní zástupci mají možnost se vyjádřit k chodu školy každodenně nebo formou anket – zpětná vazba. Umožňujeme jim projevit i realizovat podnětné nápady a iniciativu a vyzýváme je k aktivnímu zapojení při akcích pořádaných školou.

Rozvojový cíl: Vybízet zákonné zástupce, rodinné příslušníky i přátele školy ke spolupráci. Využít rozličných profesí zákonných zástupců k obohacení vzdělávacího programu školy. Využití elektronické komunikace mezi školou a rodiči.

3.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí s odlišným mateřským jazykem

V případě přijetí dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a dětí nadaných mateřská škola zajistí podpůrná opatření a bude postupovat podle § 16, § 17 a § 20 školského zákona.

Obecné zásady a cíle vzdělávání dětí

Rovný přístup ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace, zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce, vzájemná úcta, respekt, solidarita a důstojnost a všeobecný rozvoj osobnosti s důrazem na poznávací, sociální, morální, mravní a duchovní hodnoty.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami jsou jejich potřeby řešeny podle individuálních schopností i dovedností těchto dětí. Výběr jednotlivých činností je přizpůsobován

tak, aby vždy maximálně vyhovoval specifickým potřebám a celkovým možnostem těchto dětí. Je výrazně uplatňován individuální přístup pedagogů a SPC (logopedie, konzultace, besedy a jiné). Každému dítěti bude vytvořen Plán pedagogické podpory (PLPP) a na základě doporučení Školského poradenského zařízení (ŠPZ) bude vytvořen pedagogem individuální vzdělávací plán pro dítě se speciálními vzdělávacími potřebami.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje pedagog s dalšími odborníky, využívá služeb školských pedagogických zařízení (speciálních pedagogických center a pedagogicko-psychologických poraden).

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách s upraveným vzdělávacím programem se uskutečňuje na základě školních vzdělávacích programů upravených podle speciálních potřeb dětí.

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Nečekáme na potvrzení a identifikaci nadání, či mimořádného nadání, podporujeme všechny projevy a známky nadání. Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby, než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

Dítěti s odlišným mateřským jazykem (dále OMJ) je vytvořen PLPP a při vzdělávání je uplatňován individuální přístup pedagogů. Dětem s OMJ je poskytnuta dostatečná materiální a metodická podpora. Je kladen důraz zejména na rozvoj smyslového vnímání a správný mluvní vzor.

4 Organizace vzdělávání

Přijímání dětí do mateřské školy se řídí platnou legislativou a směrnicí ředitelky školy, která určuje kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy pro daný školní rok.

Úplata za předškolní vzdělávání je určena na každý školní rok a je specifikována ve směrnici mateřské školy. Po přijetí dítěte, které probíhá v souladu se správním řádem, zavede ředitelka mateřské školy každému dítěti spis, ve kterém jsou uloženy veškeré dokumenty, které mateřská škola o dítěti má k dispozici. Zvláštní důraz je kladen na evidenční list, rozhodnutí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání a na dokladu o vyzvedávání dítěte z mateřské školy.

Vnitřní uspořádání mateřské školy je rozděleno na čtyři třídy a provozní část mateřské školy. Příchod dětí do mateřské školy je časově omezen, ale vychází z potřeb dětí a rodičů. Třídy jsou heterogenní, s výjimkou třídy dětí, které jsou před vstupem do ZŠ a dětí s OŠD. Umožňujeme soustředit do jedné třídy sourozence a kamarády. Vzdělávací nabídka pro každý den je připravena tak, aby poměr mezi řízenými a spontánními činnostmi byl vyvážený. Zařazujeme psychomotorické i relaxační činnosti během celého dne. Ve výchovně vzdělávací práci jsou uplatňovány formy a metody předškolního vzdělávání s ohledem na věkové zvláštnosti a individuální potřeby dětí, které jsou konkrétně rozpracovány v TVP. Denní řád vychází z potřeb dětí a konkrétních situací s respektem na zachování intervalů mezi podávanými jídly a zajištěním pravidelných režimových opatření, jako je pravidelné zdravotní cvičení, hygiena a dostatečný pobyt venku. Odpočinek dětí vychází z jejich potřeb. Děti ve věku 3-5 let pravidelně odpočívají na lehátkách, nejstarší děti v rámci psychohygieny relaxují a poté si volí různé klidové činnosti. V této době probíhá individuální práce s dětmi, rozvíjení grafomotoriky, logopedická prevence, dokončování započatých činností, práce s dětmi nadanými i dětmi s OŠD. Doplnkové aktivity (výlety, exkurze, návštěvy) jsou plánovány i s rodiči na daný školní rok a tematicky navazují na integrované bloky. Doplnují a rozšiřují vzdělávací nabídku.

4.1 Doplnkové programy

Škola má doplnkové programy, které svým charakterem a způsobem realizace nijak nenarušují hlavní vzdělávací nabídku, ale smysluplně a účelně ji doplňují. Jedná se o seznamování se základy cizího jazyka, keramiku, sportovní hry, hudební radovánky, divadelní hrátky, PC gramotnost.

Seznamování se základy anglického jazyka

Děti se s prvky cizího jazyka seznamují především hrou. Výuku zajišťuje lektor v úzké spolupráci s třídními učitelkami tak, aby byl obsah lekce v souladu se vzdělávací nabídkou třídních vzdělávacích programů jednotlivých tříd.

Divadelní hrátky

Prostřednictvím dramatické výchovy se předškolní děti rozvíjejí v několika oblastech. V sociální, emoční i dramatické. Pedagog využívá metod a technik dramatické výchovy jako prostředku osobnostního a sociálního rozvoje dětí. Formou her a průpravných cvičení je možné děti přirozenou a nenásilnou cestou vést a směřovat ke konkrétním pedagogickým záměrům a cílům. Realizace programu spočívá v nácviku hudebně – dramatických dovedností.

Hudební radovánky

Děti zde získávají prvotní vztah k hudbě, rozvíjejí se v hudebně pohybových činnostech, zpěvu, písni, doprovází se Orffovými nástroji, rytmitizují a učí se vnímat nejrůznější zvuky a vyjadřovat hudbu pohybem. Učí se lidové i moderní písně, seznamují se s hudebními nástroji.

Plavecký výcvik

Jde o seznamování s vodou ve spolupráci s Plaveckou školou Vodník pod vedením kvalifikovaných lektorů. Plavecké výuky se účastní zpravidla nejstarší děti s písemným souhlasem zákonných

zástupců a potvrzením o zdravotní způsobilosti dětí. Výuka probíhá v druhé polovině školního roku. Pedagogové školy vykonávají při výuce pedagogický dozor nad dětmi.

Keramika

Mateřská škola má svou vlastní keramickou dílnu i vypalovací pec. Tvoření z keramické hlíny je přínosem pro rozvoj dětské fantazie i jemné motoriky. Výrobky slouží k výzdobě školy i prezentaci na různých výtvarných soutěžích. Děti postupně získávají praktické zkušenosti a odvahu samostatně experimentovat. Využíváme mnoha různých technik při práci s keramickou hlínou, barvami a glazurou.

Sportovní hry

Dětem je připraven program zaměřující se na základní pohybové dovednosti, chůzi, běh, skok, lezení, házení a chytání. Během těchto her a sportovních aktivit si děti zdokonalují své lokomoční dovednosti, obratnost, rovnováhu i odvahu. V případě příznivého počasí převádíme tuto aktivitu ven, kde využíváme zahrady a jejího členitého terénu k základům atletiky, lezeckých dovedností, bobování a sánkování.

Předčtenářská gramotnost

Program je zaměřen na rozvoj předčtenářské kompetence a její funkční využití (poslech textu s porozuměním a práce s informacemi). Rozvíjí konkrétní i abstraktní myšlení, fantazii a paměť při tvořivých činnostech dětí (dramatizace oblíbených textů, výtvarné a hudební činnosti). Podporuje zájem o tištěnou podobu knih, učí děti, jak s nimi zacházet. V rámci programu navštěvujeme s dětmi městskou knihovnu a divadla. Podporuje pravidelnou četbu v rodinném prostředí, které má zásadní vliv na formování zájmu dětí o knihu – zapojení do projektu „Česko čte dětem“.

Oslovujeme i rodinné příslušníky (maminky, tatínky, babičky), kteří dětem do MŠ v určeném období přicházejí předčítat před odpočinkem.

Ekologický program

Je zaměřen na třídění odpadu, předpěstování mladých stromků, pozorování a zvelebování nejbližšího okolí pěstování zeleniny, bylinek a květin na školních záhonech, účast v různých soutěžích s ekologickou tematikou, zapojení do ekologických programů a spolupráce s ekocentry (sdružení Mrkvička, Toulcův dvůr).

Prevence jednotlivých zdraví poškozujících a život znehodnocujících závislostí a jevů

Preventivní program se naplňuje důslednou realizací RVP PV, zejména osvojováním si kompetencí z oblasti podpory zdraví, zdravého životního stylu, pozitivního sociálního chování a rozvoje osobnosti. Důležité jsou také psychosociální podmínky a spoluúčast rodičů na vzdělávání dětí. Využíváme programy Městské policie a Policie ČR.

Zdravotně preventivní program

Zahrnuje osvojení si zdravého životního stylu vytvářením funkčních preventivních aktivit, programů a projektů např. projekt „Nechci kazy“ – vytváření správných návyků v péči o chrup ve spolupráci se zubními lékaři a pedagogy školy. Děti se učí interaktivní formou pečovat o dutinu ústní, projekt přijatelnou formou vysvětluje vznik zubního kazu a především motivuje děti k čištění

zubů. Součástí projektu je přednáška stomatologů pro rodičovskou veřejnost, následná beseda a spolupráce s nimi.

Přípravný program pro vstup do ZŠ

PC gramotnost

Program je zaměřen na počáteční seznamování s IT technikou, ale i na prohlubování již získaných dovedností a ověřování vědomostí. Probíhá v jednotlivých třídách, smysluplné využití digitální technologie, které rozvíjí informatické myšlení dětí, zlepšuje logické myšlení, plánování, paměť a také komunikační dovednosti dětí. Navazuje na vzdělávací program mateřské školy. Tato spolupráce je také nenásilnou přípravou pro vstup dětí do základní školy.

Školní zralost

Přednášky a besedy s psycholožkou, spolupráce s PPP, konzultace s ředitelkou školy, zákonnými zástupci a pedagogy předškolního vzdělávání, systematická a cílená práce s dětmi s OŠD.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Duha, která je logem mateřské školy, symbolizuje barevné označení jednotlivých tříd a rozmanitost činností naší školy. Název vzdělávacího programu „Cesta za duhou“ symbolizuje jednotlivé cesty poznání.

Vize naší školy

Rozvíjet zdravý životní styl a úctu k životu ve všech jeho formách. Vést děti k touze poznávat svět kolem nás ve všech jeho podobách a naučit se využívat poznání k dalšímu učení a objevování.

Dlouhodobá koncepce rozvoje

- Předávat a formou hry zprostředkovávat dětem základní životní zkušenosti v přirozeném prostředí ve skupině vrstevníků, cestou výchovy, vzdělávání a prožitků, založené na principu uspokojování individuálních potřeb a zájmů.
- Systematicky a všestranně připravovat děti na vstup do základní školy.
- Využívat environmentální výchovu ve všech oblastech vzdělávání.
- Rozvíjet samostatnost, zdravé sebevědomí, sebejistotu a tvořivost dětí, a tím vytvořit základy celoživotního vzdělávání.
- Dlouhodobě si udržet status moderní, děti nestresující MŠ, která respektuje požadavky na výchovu a vzdělávání moderní společnosti.

Dlouhodobé záměry rozvoje

1. Oblast kurikulární – cílevědomě orientovat a dobře organizovat pedagogický proces, jehož výsledky se co nejvíce přibližují stanoveným cílům ve školním a třídním kurikulu.

2. Oblast personální – vytvořit stabilní, kvalifikovaný tým zaměstnanců MŠ, přístupný změnám, ochotný spolupracovat a snažící se dosáhnout stanovených cílů.

3. Oblast materiálně-technická – vytvořit podnětné, funkční, estetické a hygienické prostředí MŠ a její zahrady, podporující přirozenou aktivitu, zvědavost a samostatnost dětí.

4. Oblast řízení – vytvořit jednoduchou, jasnou a funkční strukturu řízení školy, praktikovat a rozvíjet styl řízení, který je založen na participaci a kooperaci všech zúčastněných.

5. Oblast součinnosti a spolupráce – rozvíjet kvalitní spolupráci na základě vzájemné tolerance, partnerství a otevřenosti s rodinou, dalšími odborníky a partnery.

6. Oblast společensko-veřejná – vybudovat si dobrou image školy, přispívat k rozvoji základních společenských hodnot, včetně zdravého způsobu života.

Krátkodobé záměry

- Využívat blízkost parku a velkou zahradu a vést děti k užšímu spojení s přírodou vzděláváním ve venkovním prostředí.
- Vytvářet stále kvalitnější prostředí pro děti – estetické, podnětné, tvořivé a bezpečné, a to jak v interiéru, tak v exteriéru mateřské školy.
- Dbát na třídění odpadu a hospodaření s vodou i energiemi.
- Podporovat všestranný rozvoj pohybových dovedností a schopností v přirozeném prostředí.
- Podporovat psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči, jazyka a poznávacích procesů.
- Posilovat prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem v rodině i v mateřské škole.
- Snaha pochopit, že vliv člověka může mít pozitivní, ale i negativní dopad na společnost a přírodní prostředí.

Vzdělávací práce k dosažení stanovených cílů vychází z metod a forem předškolního vzdělávání:

- **prožitkové učení** (přímé zážitky) podporuje zvědavost, touhu objevovat, poznávat
- **kooperativní učení hrou a činnostmi**
- **situační učení** (praktické ukázky životních situací)
- **spontánní sociální učení** (princip přirozené náhody)

- **didakticky zacílená činnost** (řízená činnost, přímo i nepřímo motivovaná), kde je zastoupeno spontánní i záměrné učení. Je uplatňována forma společných, skupinových i individuálních činností

Didaktický styl je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte – integrovaný přístup – integrované bloky → vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích → dítě získá komplexní zkušenost = kompetence.

6 Distanční výuka dětí v povinném předškolním vzdělávání

6.1 Legislativní rámec

6.1.1 Dle novely školského zákona č. 349/2020, § 184a s účinností ode dne 25.8.2020 jsou školy povinné vzdělávat distančním způsobem

- a. z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona
- b. z důvodu nařízení karantény, kdy není možná osobní přítomnost většiny (více jak 50 %) dětí z nejméně jedné třídy

6.1.2 Distanční vzdělávání se neuskutečňuje v případě, že:

- c. není naplněn bod č. 6.1.1
- d. MŠMT schválí změnu v organizaci školního roku
- e. ředitel školy rozhodne o omezení nebo přerušení provozu školy
- f. je dětem nařízena karanténa, ale nejde o většinu třídy/skupiny
- g. děti nejsou přítomny z jiného důvodu (např. nemoci)

6.2 Distanční vzdělávání

Distanční vzdělávání (dále jen DV) se uskutečňuje podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a školního vzdělávacího programu: „Cesta za duhou“, DV je povinné pro děti v posledním roce před zahájením základního vzdělávání, tj. pro děti v povinném předškolním vzdělávání.

Mladší děti (3-5) se mohou DV také účastnit, ale bude to bráno jako nadstandardní činnost a vstřícný krok naší MŠ. Plnění úkolů a vypracovávání pracovních listů od mladších dětí nelze vymáhat.

6.2.1 Způsob komunikace při distančním vzdělávání

- Pro komunikaci k DV bude využívány webové stránky školy a emailové adresy jednotlivých pedagogů na třídách. Pro rodiče, kteří nemají možnost dálkového přístupu ke vzdělávací nabídce, budou vymezeny hodiny, kdy si mohou přijít do MŠ pro informace a metodické materiály v tištěné podobě.
- Konkrétní informace, termíny předání a organizace DV jednotlivých tříd, budou zveřejněny na webových stránkách školy a vývěsní tabuli před MŠ.

6.2.2 Organizace distančního vzdělávání

- rodičům bude rozesílána každý týden nabídka na aktivity splnitelné v domácím prostředí
- tato nabídka bude u dětí rozvíjet sebeobsluhu, pozornost, motoriku (hrubou, jemnou a grafomotoriku), řeč, fantazii a představivost, zrakové a sluchové vnímání, vnímání prostoru a času a předmatematické představy v souladu se ŠVP a RVP PV
- nabídka bude koncipována tak, aby bylo možné si vybrat splnění úkolů dle možností rodiny, inspirativní tipy na společné aktivity dětí a rodičů v domácím prostředí, na tvoření, čtení, didaktické hry, pohybové aktivity apod.
- povinné aktivity budou vyznačené a MŠ bude vyžadovat doklad o jejich splnění (kontrola pracovních listů, fotografie...)
- výuku bude doplňována o individuální či skupinové telefonické hovory vzhledem k udržení sociálního kontaktu a motivaci dětí, případně on-line bloky, které si povedou třídní učitelky.
- tato forma je dobrovolná a závisí na možnostech rodiny, neboť MŠ nedisponuje dostatečným množstvím ICT techniky pro zápůjčky

6.2.3 Omlouvání dětí

- rodič má povinnost informovat MŠ v případě, že se dítě nemůže distančně vzdělávat
- omluvit z DV lze pouze z důvodu nemoci.
- nepřítomnost na DV zákonný zástupce neprodleně oznamuje třídním učitelkám a ředitelce školy
- omluvit dítě lze aplikací a e-mailem na jednotlivé adresy třídních učitelek

6.2.4 Hodnocení výsledků

- rodiče mají povinnost s dítětem zadané úkoly distanční výuky plnit
- zpracované úkoly je možné posílat průběžně během celého distančního vzdělávání – přes e-mail (fotografie výrobků nebo dítěte při tvorbě, sken pracovních listů, osobní předání v době vyzvednutí si nových materiálů...)
- po ukončení DV je rodič povinen předat vypracované materiály k založení do portfolia v MŠ
- rodičům bude poskytována zpětná vazba přes e-mail nebo telefonicky
- výsledky vzdělávání budou zapisovány do diagnostických listů, které vede MŠ

6.3 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) mají nárok na poskytování podpůrných opatření školou i při distančním způsobu vzdělávání.

- Podpora ze strany školy bude spočívat především v:
 - poradenské pomoci školy rodině – metodická pomoc při nastavení distanční výuky
 - předmětu speciálně pedagogické péče (byla-li dítěti přiznána) – bude poskytována prostřednictvím individuální komunikace s pedagogem, který toto

- opatření realizuje i v běžném režimu školy (e-mailem, telefonicky, případně on-line, pokud to technické vybavení rodiny umožní)
- podpoře ve využití asistenta pedagoga (byl-li dítěti přiznán školským poradenským zařízením) – asistent pedagoga distančním způsobem poskytuje podporu a pomoc s DV, individuální pomoc při řešení zadaných úkolů

7 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah, který je v názvu spojen s cestou za duhou, je rozdělen do pěti integrovaných bloků, které zasahují do všech vzdělávacích oblastí, tj. Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět, vycházejících z RVP PV.

Konkrétní vzdělávací nabídka je rozpracována na úrovni třídních vzdělávacích programů. Realizace cílů se uskutečňuje prostřednictvím konkrétních aktivit, které jsou součástí třídních vzdělávacích plánů. V těchto jsou pak zohledněna specifika každé jednotlivé třídy, a to s ohledem na věk, potřeby a vývojové zvláštnosti dětí. Konkrétní očekávané výstupy jsou výsledkem naplnění vzdělávacích cílů, které směřují na konci předškolního vzdělávání k základům a rozvoji těchto klíčových kompetencí:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské

Kompetence nejsou izolované, ale vzájemně propojené a provázané.

7.1 Charakteristika klíčových kompetencí

7.1.1 *Kompetence učit se*

znamená, že jedinec je na své úrovni schopen např.

- vnímat učení jako přirozený, otevřený celoživotní proces
- rozvíjet své schopnosti a dovednosti potřebné k efektivnímu učení, zdokonalovat své učební strategie
- přistupovat k učení iniciativně a s aktivním zájmem
- výsledky učení uplatňovat v životě i v dalším učení

7.1.2 *Kompetence řešit problémy*

znamená, že jedinec je na své úrovni schopen např.

- vnímat problémy jako samozřejmou součást života a učení
- chápat je jako výzvu k řešení, jako příležitost k vlastnímu rozvoji
- přistupovat k problémům aktivně, řešit je iniciativně a inovativně
- při jejich řešení postupovat způsobem racionálním, konstruktivním a účelným, vedoucím k cíli
- získané zkušenosti vyhodnocovat a využívat je při řešení dalších problémů a situací, s nimiž se v učení i v životě setká

7.1.3 *Kompetence komunikovat*

znamená, že jedinec je na své úrovni schopen např.:

- užívat přirozených prostředků komunikace k vyjádření svých myšlenek, názorů, pocitů, mínění i úsudků i k naslouchání a porozumění druhým
- vstřícně komunikovat se svým okolím, kultivovaně se domlouvat a vyjednávat
- užívat svých komunikačních schopností k dalšímu učení
- užívat technických i informačních prostředků k vlastnímu rozvoji a učení, k řešení problémů i k otevřené komunikaci s okolním světem

7.1.4 *Kompetence sociální a personální*

znamenají, že jedinec je na své úrovni schopen např.:

- vystupovat autonomně
- vnímat a přijímat hodnoty spojené s důstojnými a kultivovanými vztahy mezi lidmi
- zaujímat prosociální postoje, spolupracovat a spolupodílet se na činnostech i rozhodnutích
- odmítat společensky nežádoucí chování a bránit se jeho důsledkům
- adaptovat se na prostředí i jeho běžné proměny

7.1.5 *Kompetence činnostní a občanské*

znamenají, že jedinec je na své úrovni schopen např.:

- vnímat svou sounáležitost s přírodním i společenským prostředím, kulturním i multikulturním světem, uvědomovat si osobní, občanskou i lidskou odpovědnost
- respektovat pravidla, etické i právní normy a požadavky společnosti, jejímž je členem

- zaujímat odpovědný vztah k práci i učení, k pracovním i tvůrčím aktivitám i jejich výsledkům
- vystupovat aktivně, projevovat činorodost, pracovitost a podnikavost
- vnímat, přijímat, rozvíjet a chránit hodnoty spojené se zdravím a bezpečím, s životem a životním prostředím i hodnoty vytvořené člověkem

7.2 CESTA POZNÁNÍ

Cesta za poznáním je dlouhá a nabízí spektrum rozmanitostí, které dítě předškolního věku může objevovat. Pomocí smyslů postupně dochází ke kognitivnímu rozvoji dítěte. V celkovém kognitivním vývoji se dítě konkrétně zdokonaluje v těchto jednotlivých oblastech – paměť, řečové dovednosti, představy, myšlení, vnímání, vůli a emoční procesy.

7.2.1 *Dílčí vzdělávací cíle*

- uvědomění si vlastního těla, rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení, osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě sama (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebevědomí, osobní spokojenosti), rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije, vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

7.2.2 *Vzdělávací nabídka*

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě), zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) a jiné činnosti procvičující orientaci v prostoru i v rovině (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým

používáním, motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností a konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým, společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace, kognitivní činnosti (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým, objevování, poslech apod.)
- činnosti zaměřené na seznamování a poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů, matematických pojmů a jejich symboliky (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce), hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, (nejrůznější) činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest, zrakovou a sluchovou paměť, koncentraci pozornosti, artikulační řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, recitace
- estetické i tvůrčí hry a aktivity nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění umožňující mu poznat rozmanitost kultur, přípravy a realizace společných zábav a slavností (sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí, oslavy výročí apod.)
- přirozené i modelové situace, hry na téma rodiny a přátelství apod., při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- sociální, interaktivní, společenské a kooperativní hry a činnosti nejrůznějšího zaměření ve dvojicích i ve skupinách
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci, výlety do okolí (vycházky do ulic a přírody, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

7.2.3 Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku), koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, vnímat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího), záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo a intonaci řeči, pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno, naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci, poznat některá písmena a číslice, popř. slova, poznat napsané své jméno, chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla, spolupracovat s ostatními
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat, dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

7.3 CESTA BEZPEČÍ

Cesta bezpečí vede dítě ke zdravému životnímu stylu (návyky a postoje) a vytváří povědomí o životě lidí a jeho pravidlech. Posiluje duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte. Děti získávají důležité poznatky o lidském těle, pohybových činnostech a věcech kolem nás. Rozvíjí dovednosti potřebné k sebeobsluze a ochraně před nebezpečím.

7.3.1 Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla, rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- vytváření základů pro práci s informacemi, poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před nebezpečnými vlivy

7.3.2 *Vzdělávací nabídka*

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě), zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací a dechová cvičení) a jiné činnosti procvičující orientaci v prostoru i v rovině (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.), činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí, hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- jednoduché pracovní, manipulační a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí a činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a prevenci úrazů, a vytváření zdravých životních návyků a poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, setkání s cizími lidmi, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím, nezdravými návyky a závislostmi
- artikulační, řečové, zrakové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, hudební a hudebně pohybové hry a činnosti, smyslové a psychomotorické hry, činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu, vnímání a koncentrace pozornosti, rozlišování zvuků a užívání gest, kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování) a samostatný slovní projev na určité téma
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika), práce s literárními texty a obrazovým materiálem, hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové), poznávání a grafické napodobování jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)

- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.), cvičení v projevu citů, v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.), příležitosti a hry pro rozvoj vůle a vytrvalosti
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí, hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- sociální, interaktivní a společenské hry, různorodé společné a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu, tvorbě i výsledcích a přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- námětové hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety, aktivity zaměřené k získávání praktické orientace i událostí v obci (vycházky do ulic, účast na akcích, návštěvy obchodů, důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů), rozhovor o výsledku pozorování
- poučení o možných nebezpečných situacích, dostupných způsobech pro dítě, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovatými rostlinami, běžnými chemickými látkami, technickými přístroji, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím

7.3.3 Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla, zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku), koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou, ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.), sledovat očima zleva doprava, vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, vnímat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.), řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“, nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným, ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí,

ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování, vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení, respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem, rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých nedocházelo k ohrožení zdraví, bezpečí a pohody své ani druhých, mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno, učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí), naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.), popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci, zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi), postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí, chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, před, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.), uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná, bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod., chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě), vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod., uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody, zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí), osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které

jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi, mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností) a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí, rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

7.4 CESTA PŘÍRODOU

Cesta přírodou je krásná a rozmanitá. Podporováním samostatného poznávání a pozorování dítěte v nejbližším přírodním okolí vzniká povědomí o okolním světě a jeho dění, o životě zvířat a také o vlivu člověka na životní prostředí. Dětem přiblíží svět přírody a pomůže pedagogům rozvíjet environmentální výchovu ve všech oblastech vzdělávání.

7.4.1 Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách.
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy.
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

7.4.2 *Vzdělávací nabídka*

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a prakticky je používají
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků, činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, přednes, recitace, sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- výtvarné hry a etudy, hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii, estetické a tvůrčí aktivity
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému, běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích, přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety, rozhovor o výsledku pozorování, pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakty se zvířaty, léky, jedovatými rostlinami, běžnými chemickými látkami, technickými přístroji, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím

- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- ekologicky motivované aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené na péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

7.4.3 Očekávané výstupy

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy, zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.), formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním.
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními, vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či znevýhodněnému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro něj smysluplné a přínosné, zajímavé a pro dítě pochopitelné a využitelné pro další jeho učení a životní praxi
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

7.5 SVÁTEČNÍ CESTA

Na sváteční cestě získává dítě elementární poznatky o světě lidí, kultury a umění. Potřebné dovednosti, návyky a postoje mu umožňují aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí a vytváření sváteční atmosféry. Seznamuje se se zvyky, tradicemi, kulturním bohatstvím a morálními hodnotami. Rozvíjí představivost, fantazii, tvořivé vyjadřování prožitku, citové vztahy k rodině, ke svému okolí.

7.5.1 *Dílčí vzdělávací cíle*

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí.
- rozvoj a užívání všech smyslů.
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností.
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí.
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování).
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.), posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách, poznávání jiných kultur

7.5.2 *Vzdělávací nabídka*

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě), zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti smyslové a psychomotorické hry, společenské hry, kooperativní činnosti a společné aktivity nejrozličnějšího zaměření ve dvojicích i ve skupinách
- manipulační, konstruktivní a grafické činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů i s etickým obsahem a poučením, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, prohlížení a „čtení“ knížek
- společné diskuse, verbální i neverbální komunikační aktivity, samostatný slovní projev na určité téma, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.), vyřizování vzkazů a zpráv, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen.
- sociální, interaktivní, společenské hry a tvůrčí činnosti, dramatické činnosti, recitace, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy, umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích a podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu.
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému, tvorba pravidel, aktivity podporující sblížování dětí, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, pravidla vzájemného soužití a chování, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.), mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.), hry a činnosti, které vedou děti k

ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává.
- praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.).
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.).
- přípravy a realizace společných zábav a slavností.
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody a jejích změn, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety, aktivity zaměřené k získávání praktické orientace i sledování událostí v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů).

7.5.3 *Očekávané výstupy*

- zachovávat správné držení těla.
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu, ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem, správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládnout sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se), domluvit se slovy i gesty, improvizovat, porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách), formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat, naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.), sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami, sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, utvořit jednoduchý rým, poznat a vymyslet jednoduchá

synonyma, homonyma a antonyma, projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho, přirozeně a bez zábrán komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství, uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody, dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě), orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.), chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

7.6 SPOLEČNÁ CESTA

Společná cesta vede dítě ke vzájemné spolupráci a komunikaci. V různých situacích mu nabízí možnost utváření vztahů mezi ním a dalším dítětem či dospělým. Podporuje dítě v možnosti samostatného vyjadřování a sdělování vlastních emocí. Pomáhá mu skrze vztahy poznávat život ve společnosti a orientovat se v něm.

7.6.1 *Dílčí vzdělávací cíle*

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování), rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebevědomí, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti sebeovládání, rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.), posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách.
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností.
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám.

7.6.2 *Vzdělávací nabídka*

- smyslové, psychomotorické, hudební a hudebně pohybové, relaxační a odpočinkové, konstruktivní, grafické, artikulační, řečové, zrakové, sluchové, rytmické, vokální hry a činnosti
- společné diskuse, rozhovory, komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv, samostatný slovní projev na určité téma, individuální a skupinová konverzace, kognitivní činnosti (vyprávění zážitků, příběhů, aktivní naslouchání druhému, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým, kladení otázek a hledání odpovědi apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu.
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, se sdělovacími prostředky apod.)
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení, pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení v projevoování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů i s etickým poučením, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů, vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.), recitace a zpěv
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- aktivity podporující sbližování dětí, uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.), přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě, hry, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- kooperativní činnosti a aktivity nejrůznějšího zaměření
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě.
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování

- činnosti zaměřené k identifikaci sebe sama, k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety, aktivity zaměřené k získávání praktické orientace a sledování událostí v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.), využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětskými srozumitelnými realitami o naší republice

7.6.3 *Očekávané výstupy*

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, vnímat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího), sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech, utvořit jednoduchý rým.
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodné zformulovaných větách, vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se), domluvit se slovy i gesty, improvizovat, porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách), formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“, vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi), prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je, zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.).
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým dítě rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování, prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soudit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí, být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je, navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství, odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná, porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají), bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod., chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat, začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair, zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte, chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.), porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

8 Systém evaluace

Cílem evaluace je ověřit a zlepšit kvalitu školy, prokázat úroveň její kvality, odhalit potřeby dalšího rozvoje školy, zdokonalovat pedagogickou práci i další činnosti školy, získat podklady pro strategické plánování a zpětnou vazbu. Výsledky evaluace budou využívány pro další kroky a postupy ve všech oblastech činnosti školy vnitřních i vnějších, práci pedagogů nevyjímaje.

8.1 Zásady evaluace:

- 1) Naučit se uvědomovat si nedostatky
- 2) Odhalení a konkrétní pojmenování příčin
- 3) Zvolení nových účinnějších postupů

8.2 Oblasti evaluace:

- 1) Školní vzdělávací program
- 2) Podmínky ke vzdělávání
- 3) Průběh vzdělávání
- 4) Výsledky vzdělávání dětí

8.3 Nástroje evaluace a hodnocení:

SWOT analýza, analýza ŠVP PV, analýza podmínek školy, analýza vzdělávacího procesu a jeho porovnání s kritériálními ukazateli, analýza výsledků vzdělávání, analýza a hodnocení třídní i individuální dokumentace (TVP, třídní knihy, diagnostické záznamy dětí, portfolia dětí, individuální plány), rozbor dokumentace školy, rozhovory, diskuse, porady, pozorování, opakované pozorování, hospitace, kontroly, hodnotící pohovory, dotazníky, ankety rodičům, záznamové a hodnotící listy.

8.4 Zdroje informací

Děti, zákonní zástupci, absolventi školy a jejich rodiče, pedagogický sbor, provozní zaměstnanci, závazné programové dokumenty, další odborníci, partneři školy, zřizovatel, základní škola, kronika, fotodokumentace, hodnotící zpráva ČŠI.

8.5 Prostředky (hodnotící materiály):

- struktura vlastního hodnocení
- výsledek z hodnocení vlastního školního vzdělávacího programu
- výsledek z hodnocení ŠVP PV ČŠI
- evaluační záznamy veškerých podmínek hodnocení
- výsledky zpracovaných dotazníků pro rodiče
- materiály k hodnocení průběhu vzdělávání (každodenní vyhodnocování pedagogické činnosti, zpětná vazba tematické části, výsledky z hospitací, sebehodnotící dotazníky, dotazníky k pedagogickému stylu, metodám a formám práce, hodnocení TVP)
- výsledky z kontrolní činnosti
- materiály k hodnocení vzdělávacích výsledků u dětí (zpracované za jednotlivé třídy)
- závěrečná sebehodnotící zpráva z předešlého období

8.6 Vyhodnocování jednotlivých oblastí a odpovědnost za evaluační procesy

8.6.1 *Hodnocení školního vzdělávacího programu*

Cíl – je hodnocení naplňování cílů, vzdělávacího obsahu, podmínek, metod, forem práce (akce školy, zapojení rodičů do činnosti školy, pedagogický přínos)

- a) **soulad ŠVP PV a RVP** – vždy po úpravě ŠVP PV
- b) **kvalita zpracování ŠVP PV** – výročně, zodpovídají všichni zaměstnanci školy

8.6.2 *Podmínky ke vzdělávání*

- a) **podmínky ke vzdělávání** – průběžně i pololetně
- b) **dotazník podmínky vzdělávání MŠ včetně dotazníku pro rodiče** – výročně, zodpovídají všichni zaměstnanci školy

8.6.3 *Průběh vzdělávání*

- a) **každodenní vyhodnocování pedagogické činnosti** – každodenně
- b) **kontrolní a hospitační činnost** – plánovitě i průběžně
- c) **zpětná vazba tématu** – po ukončení tématu
- d) **hodnocení třídního vzdělávacího programu (TVP)** - průběžně
- e) **dotazník na úroveň vzdělávacího procesu** – pololetně
- f) **sebehodnocení učitelky** – plánovitě i průběžně, zodpovídají všichni pedagogičtí pracovníci

8.6.4 *Výsledky vzdělávání*

- a) **záznamy o dětech** – třikrát do roka záznamy do záznamových archů (učitelky postupují při sledování dítěte i vedení zápisů individuálně, záznamy provádějí průběžně), **portfolia**- průběžně
- b) **dotazník na porovnání výsledků vzdělávání s cílovými kompetencemi u dětí odcházejících do školy** – periodicky
- c) **ukazatele dosažených dílčích cílů vzdělání** – průběžně
- d) **porovnání výsledků vzdělávání s klíčovými kompetencemi** – dvakrát ročně, zodpovídají všichni pedagogičtí pracovníci

8.6.5 *Autoevaluační zpráva*

za období tří školních roků – zodpovídá ředitelka školy

Autoevaluační zpráva vypovídá o následujícím:

1. Jak škola dosahuje cílů stanovených v RVP a ŠVP PV, zda cíle, které si stanovila, jsou reálné a důležité.
2. V jakých oblastech dosahuje škola dobrých výsledků a v jakých je třeba úroveň zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření.
3. Jak byla účinná předchozí opatření.

Evaluace je zachycena: v záznamech o dětech, v diagnostických arších, v záznamech o hospitační činnosti, v záznamech z kontrol, v hodnotících formulářích zaměstnanců, v evaluačních dotaznících zaměstnanců, ve SWOT analýze, v záznamu o hodnocení kultury školy, v zápisech z porad, v dotaznících pro rodiče, ve výroční zprávě, v autoevaluační zprávě, ve zprávě ČŠI.